

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 347. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm8795.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Edvard Young, *født 1681. en Præstesøn fra Upham ved Vinchester, fremtraadte samme Aar som Addisons Cato med sin mærkværdige, og tildeels frygtelige Skildring af den yderste Dag, der vel ikke upassende kunde kaldes et Side-Stykke til Michel Angelos Malerie, og maatte ryste alvorlige Gemytter, der stode i Begreb med et Selvmord. Young var i det Hele en forunderlig dyb, halv shakspearsk Natur, der brød en nye Bane i Aandens Rige, den nemlig, paa hvilken aandelig Forstand skal i Christendommens Huulspeil forene alle de Straaler som fra Oven beskinne Jorden, og lade Tilværelsen derved forklare sig selv i Sandhed og Christus. Dette Syn stod imidlertid ingenlunde for ham, men gjærede kun i ham, hiin gyldne Davids-Harpe, som den gamle Cædmon i Aanden *drømde* om, kom aldrig nogen Engellænder til at slaae, den klang kun fra det Fjerne i Aandens tause, vaagne Nætter for Miltons og især for Youngs Øren, med hvert Morgengrye vaagnede de verdslige Tanker og Begjæringer, omtaagede Øiet og dræbte Tonen paa Læberne, saa vi kun af Døds-Sukkets dybe, veemodige Lyd faae en Ahnelse om hvad den var i sit Liv, og finde da en mat Gjenlyd af den i Træharpens Efterklang. Fra dette Stade undres vi ei længer over, hvad hverken Johnson eller nogen Engelskmand har kunnet finde Rede i, den i det Hele saa beskedne Youngs Afvigelse fra Traadde af de Verse-magere han selv berømde, hans Greb efter saamange Toner som skurrede i Engellands, og, gjennem *hans egen Sang*, i hans eget Øre; hans mange Smigervers, hvis Virkning han selv forhindrede, og hvis Indhold han snart misbilligede; kort sagt, den Mands besynderlige 349 Færd, som alt tidlig sang mellem Dødningebæen om Verdens Forfængelighed, om Dommens Basuun og de Saliges Bolig, slog sig med Munden til Verden og til Theatret en Stund, men vedblev at frygte sin Gud, idrog saa Præstekjortelen nær de Halvtreds, *1728. og istemte, med de Treds paa Bagen, og sine Elskede i Graven, *1742. først sin Høisang, med en kraftig Manddoms-Røst og en Christens uforvisnelige Haab. Aabenbar svarede Young i Engelland til Frankerigs samtidige, og ei aldeles ubeslægtede, Voltaire, hvem Young, i det mindste efter Engelskmænds Dom der hørde dem samlede, hardtad overgik i spillende Vittighed, og det er høist mærkværdigt, at de Begge havde en Vendepunkt omtrent i samme Alder, men vendte da hinanden Ryggen, saa den ene blev en afgjort Gudsforagter og Spottefugl, den anden Præst og Udødeligheds Sanger. At Young ikke blev mere, at hans Præste-Læber egenlig aldrig oplodes, at de høie Toner hvorpaa han stavede, kom ei til Gjennembrud, at hans Følelse for Konge og Fædreneland opløste sig i Smiger, at hans Ode til Oceanet aldrig naaede Dybet, men spillede, som Fløite-Toner, henad *Vandets* Overflade omkring Bretlands Snekker, at han kun hvidskede, men aldrig tordnede og lynede, mod fransk Letfærdighed og Gudsbespottelse, at han kun skildrede, men ei paa Liv og Død bekjæmpede, *Centauren* i sit Fædreneland, det kom af den Let350sind, Lyst til forfængelig Ære og timeligt Gods, som var stærk i hans Sjæl, som han vel bekjæmpede, men ikke overvandt i sine Manddoms-Aar, fordi han savnede den fulde, faste, levende Tro paa Evangeliet, der ene mægter at overvinde Verden. Kun Kirkens Pharisæer bryde Staven *over ham*, men ægte Christne tegne sorigfulde med den paa hans Mindesteen: saa døde Englands *Kæmpe-Aand* med ham, uden at have bragt det videre end til Følelsen af at den var en udødelig Aand, *døde 1765. og i den falske Indbildning, at *en Aand har ingen Fare*.